

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HUZUREVİ ZİYARET RAPORU

(Rapor No: 2019/21)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 10.12.2019 tarih ve 2019/67 sayılı kararında
oy çokluğu ile kabul edilmiştir.)

ARALIK 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	3
A. GİRİŞ	4
B. GENEL BİLGİLER	5
B.1. MERKEZE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	5
B.1.1. Merkezin Fiziksel Koşulları.....	6
B.1.2. Merkez Personeli.....	6
B.2. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLER	7
C. TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER.....	8
C. 1. FİZİKSEL KOŞULLAR	8
C.2. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLERE DAİR TUTUM, DAVRANIŞ VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	9
C.2.1. İşkence, Kötü Muamelenin Önlenmesi	9
C.2.2. Şikâyet Prosedürleri	9
C.2.3. Sağlık Ve Bakım Hizmetleri	10
C.2.4. Beslenme ve Yemekhane	11
C.2.5. Faaliyetler ve Günlük Yaşam	12
C.2.6. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	14
D. TAVSİYELER.....	14
D.1. MERKEZ İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER	14

KISALTMALAR

AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİÖK	Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
CAT	Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
OPCAT	Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	Ulusal Önleme Mekanizması

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında bulunmaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. Huzurevi ve Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birini teşkil etmektedir.
5. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda, huzurevleri ve yaşlı bakım merkezlerine ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir. Samsun Büyükşehir Belediyesi Huzurevi Müdürlüğü, OPCAT bağlamında Kurumun ziyaret düzenlediği merkezlerden biridir.

¹ Uluslararası Af Örgütü, Combating Torture: A Manual for Action, 1. Baskı, Londra, 2003, s. 141-142.

6. Ziyaret heyetinde Kurul Üyeleri M. E. G. ve M. A., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı Ç. Ç., Sosyal Hizmet Uzmanı Ş. G. ve Uzm. Psikolog A. Ö. yer almıştır.
7. Bu rapor, TİHEK tarafından 6701 sayılı Kanunun 9/1-j maddesine ve 6701 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 96/3 maddesine binaen alınan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun ziyaretlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğine ilişkin 19.02.2019 tarihli 76 no.lu toplantısında alınan kararı ve 17.07.2019 Tarih ve E.503 Sayılı başkanlık oluru ile 26 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirilen Samsun Büyükşehir Belediyesi Huzurevi Müdürlüğü izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

B. GENEL BİLGİLER

8. Samsun Büyükşehir Belediyesine ait Huzurevi Müdürlüğü; 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ilgili mevzuat hükümleri esas alınarak kurulmuştur.
9. 21.01.2001 tarihli 24325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Huzurevleri ve Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği’ne göre huzurevleri, 60 yaş ve üzerindeki kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu ifade etmektedir.
10. Ziyarete ilk olarak Merkezin müdürü ile bir araya gelinerek Merkez hakkında genel bilgiler alınmış, ardından odalar ve diğer alanlar gezilerek Merkezin sakinleri ve personel ile görüşmeler yapılmıştır. Bu bağlamda, idare ile yapılan görüşmenin ardından huzurevi yaşlılarının bulunduğu katlar gezilmiş, sakinlerle sohbet edilmiş, memnun oldukları ve olmadıkları hususlar öğrenilmeye çalışılmış, ayrıca kaldıkları odaların fiziksel koşulları incelenmiştir. Daha sonra, yemekhane, etkinlik odası, hobi bahçeleri gibi diğer ortak olanlar gezilmiştir. Ziyaret, ilk gözlem ve tespitlerin Merkez idaresiyle paylaşılması için yapılan son görüşme ile sona erdirilmiştir.

B.1. MERKEZE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

11. Huzurevinde iken, zaman içerisinde bedensel ve zihinsel yeteneklerini değişik derecelerde yitirerek rehabilitasyona, sürekli ve özel bakıma gereksinim duyar hale gelenlere ve evlerinde iken bu duruma gelip, aile yanında bakımı güçleşenlere, her

huzurevi bünyesinde tesis edilmesi zorunlu olan özel bakım bölümlerinde ve Sürekli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde hizmet verilmesi gerekmektedir. Merkezde özel bakım bölümü bulunmamaktadır. Huzurevi kabulünden sonra yaşlılığa bağlı güç kaybı yaşayarak bakıma ihtiyaç duyan yaşlıların odalarında bakımları gerçekleştirilmektedir.

B.1.1. Merkezin Fiziksel Koşulları

12. Merkezin kapasitesi 95 kişi olup, 49 yaşlı odasında toplam 98 yatak bulunmaktadır. Odalar 10 m² olup, oda içinde banyo ve tuvalet bulunmaktadır.
13. Merkez sakinleri odalara özel durumları, yaş aralıkları, karakter yapıları gibi hususların değerlendirilmesi ile yerleştirilmektedir.
14. Merkezde huzurevi birimi yaşlı odaları tek ve çift kişilik odalardan oluşmakta ve tek kişilik odaya kabulü yapılan sakinlerin odalarını daha önceki yaşamına uygun olarak evinden de getireceği eşyalarla düzenlemesine izin verilmektedir.
15. Merkeze ait çift kişilik odalarda oda eşyaları ve teçhizatları standart olup odada; baza, elbise dolabı, buzdolabı, yorgan, nevresim takımı, tuvalet, banyo, televizyon, 2 adet etajerden oluşan standart eşyalar bulunmaktadır.
16. Merkezde kantin bulunmakla birlikte, içme suyu dâhil 6 kalem ürün satışı yapılmaktadır. Diğer tür ihtiyaçlar merkeze yakın marketten karşılanmaktadır.
17. Merkezde her odada telefon mevcuttur, ancak yaşlı yatağına yakın yerde ve banyolarda çağrı butonu bulunmamaktadır. Kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinleri, seslenerek odalarına personelin gelebildiğini ifade etmişlerdir. Merkez idaresi ise, her yaşlının odasına çağrı butonlarının yapılmasını planladıklarını ifade etmiştir.

B.1.2. Merkez Personeli

18. Merkez ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim almış 47 personel ile hizmet vermektedir.
19. Merkezin ziyaret edilmesi sırasında gerçekleştirilen görüşmelerde merkezde kalan kişilerin, personel ve idareden memnuniyet duyduğu görülmüştür.
20. Merkezde vardiya usulüyle yirmi dört saat çalışan personel bulundurulmaktadır.

21. Merkez kullanımına ait 2 araç olduğu, şoför olarak bir sürekli işçi ve bir kamu görevlisinin bulunduğu ifade edilmiştir. Huzurevi sakinlerinin hastane ihtiyaç ve talepleri de bu araçlar ile karşılanmaya çalışılmaktadır. Araçlar merkez dışında düzenlenen sosyal kültürel faaliyetlere yaşlı transferleri için de kullanılmaktadır.
22. Bakım personellerinin yaşlı bakım sertifikaları, merkeze başlayışları sonrasında akşam kurslarına katılımlarının sağlanması ile aldırılmaktadır.

B.2. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLER

23. Yaşlılar, merkezde yaşamlarını sürdürebilmek için başvurularını kendileri yapmakta ve başvuru için gerekli evrakları hazırlayarak gerekli sağlık muayenelerinden geçmektedirler. Yapılan başvuru sonrasında merkez sosyal servis görevlileri tarafından yapılan yerinde değerlendirme ile merkeze Huzurevi Yönetmeliği'nde geçen kabul şartlarını sağlayan yaşlıların kabul işlemleri gerçekleştirilmektedir.
24. Merkezde 47 erkek ve 11 kadın olmak üzere hâlihazırda 59 kişi hizmet almaktadır.
25. 60-99 yaş aralığında bulunan ve kendi yaşamını idame ettirebilecek güçte olan yaşlı bireylere hizmet veren merkezde, engelli bireylere yönelik hizmet verilmemesine rağmen 5 zihinsel ve bedensel engelli bulunmaktadır.
26. Merkeze kabulleri sonrasında, yaşadıkları güç veya bilinç kaybı nedeni ile özel bakım ihtiyacı duyan yaşlıların kendilerine vasi tayin edilmesi gerekliliğinin doğduğu, bu işlemlerin uzun süre aldığı, işlemler süresince bakım ihtiyaçlarının merkez tarafından karşılandığı, işlemlerin sonlanması sonrasında kendi durumlarına uygun kurumlara nakillerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
27. Son beş yılda merkezde vefat eden yaşlı sayısı; 2015 yılında 7 vefat, 2016 yılında 7 vefat, 2017 yılında 6 vefat, 2018 yılında 12 ve 2019 yılında 8 vefat olarak gerçekleşmiştir. Merkez içinde gerçekleşen doğal ölümlerde otopsi istenmediği belirtilmiştir.
28. Vefat eden yaşlıların Ölüm Raporu doktor tarafından düzenlenmekte olup söz konusu vefatların doktor raporunda tamamı doğal ölüm olarak tanımlanmıştır.
29. Geliri olmayan muhtaç yaşlıların Merkeze başvurularında kendilerine öncelik tanınmaktadır. Merkezde 40 kişi ücretsiz olarak kalmakta olup bu kişilere merkezin bulunduğu ilçe kaymakamlığına bağlı sosyal yardımlaşma birimi tarafından 3 ayda bir belirli oranda harçlık verilmesi sağlanmaktadır.

30. Merkez yetkilileri yaşlının kuruluşa kabulü esnasında kendilerinin belirlediği “oda ve katlarda uyulması gereken kurallar” belgesini yaşlılara kabul ettirip imzalattıklarını belirtmiştir. Ayrıca, merkez sakinlerinin merkez içinde yemek saatleri, günlük izin süresi, yatılı izin süresi, ziyaretçi saatleri ve banyo saatlerine uymaları da istenmektedir.
31. Merkezden izinli olarak ayrılmak isteyen huzurevi sakininin gün içerisinde merkez dışına çıkması halinde ilgili personele bilgi vermesi, uzun süreli izinli olarak ayrılmalarda ise izin belgesi düzenlemesi gerekmektedir. Özel durumlarda günlük ve süreli izinlerin uzatılması halinde kişinin merkeze bilgi vermesi gerekmektedir.
32. Kendisini ifade etme güçlüğü yaşayan sakinlerin tek başlarına dışarı çıkmalarına müsaade edilmediği, genellikle yanlarında bir kişinin bu kişilere eşlik etmelerinin sağlandığı ifade edilmiştir.
33. Merkezde çeşitli rahatsızlıklarından dolayı özel bakım ihtiyacı duyan yaşlıların bakım ihtiyacı durumları, disiplin kurulu tarafından tespit edilmekte ve merkezde görevli bakım elemanlarınca takip edilmektedir.
34. Merkezde, yaşlıların huzurevi kurallarına uymamaları halinde haklarında oluşturulan disiplin kurulu kararı ile merkezden uzaklaştırılma kararı verilebildiği, son bir yılda hakkında merkezden uzaklaştırılan kimsenin bulunmadığı ifade edilmiştir.
35. Merkezde yaşlı kabulünden yaşlı ayrılışına kadar verilen hizmetler ile bütün birimlerin çalışmaları, Standart Formlar düzenlenerek yapılmaktadır.

C.TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER

C. 1. FİZİKSEL KOŞULLAR

36. Merkezin erişilebilirlik belgesi bulunmamaktadır. Merkezde, giriş kapısında rampa ve bina içinde iki tane asansör bulunmaktadır. Ancak bina içinde; koridorlarda yürüyüş tutamakları, engelli tuvaleti, giriş katından birkaç basamak ile inilen oturma salonu girişlerinde rampa ve banyo-tuvaletlerde tutamaklar bulunmamaktadır. Gözlemlenen bu eksiklikler ile engelli bireyler için Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği’ne uygun düzenlemelerin yeteri kadar yapılmadığı gözlemlenmiştir.
37. Merkezin fiziksel koşullarının genel olarak iyi ve mevzuata uygun olduğu gözlemlenmiştir.

38. Üç katlı tek binadan oluşan Merkez binasının, Huzurevi sakinleri için uygun bir bina olduğu görülmüştür.
39. Odalarda televizyon, telefon, buzdolabı, kişisel kullanımları için ayrılmış giysi dolapları bulunmaktadır.
40. Odalarda bulunan eşyalar merkez tarafından temin edilmekle birlikte oda sakinleri kendi eşyalarını da getirebilmektedir.
41. Nevresimler Merkez tarafından tedarik edilmekte olup her hafta ve ihtiyaç olduğunda da değiştirilmektedir.
42. Merkezin genelinin ve odaların aydınlatması yeterli seviyede olup Merkez güneş ışığını oldukça iyi almaktadır.

C.2. KORUMA ALTINDA BULUNAN KİŞİLERE DAİR TUTUM, DAVRANIŞ VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

C.2.1. İşkence, Kötü Muamelenin Önlenmesi

43. Merkezin ziyaret edilmesi sırasında gerçekleştirilen görüşmelerde merkezde kalan kişilerin, personel ve idareden memnuniyet duyduğu görülmüş, bir şikâyete rastlanılmamış, herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiası veya bulgusuyla karşılaşılmamıştır.

C.2.2. Şikâyet Prosedürleri

44. CPT'ye göre etkili şikâyet prosedürleri kötü muameleyle karşı temel bir güvencedir. Bu kapsamda, kurumda tutulan kişilerin kendisinin, ailesinin veya yasal temsilcisinin hem kurumun idaresine hem de bağımsız organlara başvuru yapabilmesi önem taşımaktadır.² Dünya Sağlık Örgütü, özgürlüğünden mahrum bırakılanların şikâyetlerinin incelenmesiyle kurumda yaygın olan problemlerin veya hak ihlallerinin tespit edilebileceğini ve istismar kalıplarının ortaya çıkartılabileceğini ifade etmektedir. Bu kapsamda, yaşlı ve engellilerden alınan şikâyet sayısı da ayrıca önem taşımakta olup çok az sayıda şikâyet bulunması kurumda işler bir şikâyet mekanizmasının bulunmadığının veya özgürlüğünden

² CPT, Means of restraint in psychiatric establishments for adults, CPT/Inf(2017)6.

mahrum bırakılanların şikâyet mekanizmalarına ulaşamadığının bir göstergesi olabilmektedir.³

45. Merkezde bulunan huzurevi sakinleri ile yapılan görüşmelerde, istek ve şikâyetlerini iletmek üzere rahatlıkla müdürle yüz yüze görüşebildikleri ifade edilmiştir. Talep ve şikâyetlere yönetim tarafından geri dönüş yapıldığı belirtilmiştir.

C.2.3. Sağlık Ve Bakım Hizmetleri

46. Merkezde, doktor bulunmamakta olup, ilaç ve sevk takipleri ve sağlık hizmetleri kadrolu olarak çalışan 5 hemşire ile yürütülmektedir. Düzenli olarak ayda bir yaşlıların kontrol edildikleri hastanede rutin kontrollerinin yapıldığı ifade edilmiştir.
47. Ayrıca, aile hekimi her pazartesi günü Merkeze gelerek muayeneleri gerçekleştirmekte ve ihtiyaç duyulan ilaç reçetelerinin yazılma işlemlerini gerçekleştirmektedir.
48. İlaç kullanan huzurevi sakinlerinin, ilaçlarını istekleri halinde merkez personeli tarafından verilebildiği gibi kişilerin ilaçlarını kendilerinin de alabildikleri ifade edilmiştir.
49. Şeker hastası sakinlerin günde üç defa kan şekeri ölçümlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.
50. Kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinleri acil durumlarda ambulansın çağırıldığını, istedikleri zaman, normal kontroller dışında, doktor muayenesi için götürülebildiklerini ifade etmişlerdir.
51. Merkez idaresi tarafından, yaşlılarının aileleri ile gerekli durumlarda iletişim kurulduğu, özellikle kişilerin hastane yatışlarında ailelere bilgi verildiği, hasta refakatini sağlamaları istendiği, refakatçisi olamayan hastalara personelin refakat ettiği ifade edilmiştir.
52. Merkezde akşam saatlerinde görevli sağlık personelinin bulunduğu, merkeze ait bir hasta nakil aracının bulunduğu ve merkez şoförünün gerektiğinde kullandığı, acil durumlarda ise 112 acil servis tarafından destek alındığı ifade edilmiştir.

³ DSÖ, *WHO Quality Rights Tool Kit Assessing and Improving Quality and Human Rights in Mental Health and Social Care Facilities*, 2012, s.31.

53. Kanser tedavisi görmüş ve Huzurevi görevlileri tarafından bakımlarının ve tedavisinin aksatılmadığını ifade eden bir huzurevi sakini bu süreçte temizliğine özel ihtimam gösterildiğini, eşyalarının ayrı yıkandığını ifade etmiştir.
54. Merkez çamaşırhanesinde her huzurevi sakininin çamaşırlarının yıkandığı, eşyalara numara verildiğinden yaşlıların eşyalarının karışmadığı ifade edilmiştir. 15 günde bir nevresimlerin yıkandığı ayrıca gerekli olması halinde de yıkatıldığı ifade edilmiştir.
55. Samsun Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan ve terzilik işleri gerçekleştiren bir personelin merkezin sakinlerine ait eşyalarda tadilata ihtiyaç duyulması halinde yardımcı olduğu belirtilmiştir.
56. Kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinleri, istedikleri her zaman sıcak suya erişimleri olduğunu, kış aylarında merkezin ısıtılmasında bir sorun olmadığını ve genellikle sıcak olduğunu ifade etmişlerdir. Merkez idaresi, merkezin ısınmasının kömür ile sağlandığını, doğalgazın sadece yemeklerin pişirilmesinde kullanıldığını, ısınmada da doğalgaz kullanımına geçilmesinin planlandığını ifade etmişlerdir.
57. Destek almadan banyo yapamayan yaşlıların pazartesi ve perşembe günleri bakım elemanları tarafından banyo yaptırıldıkları ifade edilmiştir.
58. Kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinleri, her gün oda temizliklerinin yapıldığını, detaylı temizliklerinin ise iki haftada bir yapıldığını ve istemeleri halinde temizliğin sorun olmaksızın tekrar ettirildiğini ifade etmişlerdir.
59. Ziyaret esnasında bir yaşlının odasındaki banyo zemininin kaygan bir halde olduğu gözlemlenmiş ve bu durum idare ile paylaşılmıştır. İdare gereken işlemin hemen yapılacağını aktarmıştır. Aynı yaşlının yürümekte zorlandığı, banyoda düşmesini engelleyecek tutamacın bulunmadığı da gözlemlenmiştir.
60. Merkez idaresi, bina içinde tadilat ihtiyacı olan bölgeleri ile ilgili planların hazırlandığını ancak ödenek bulamadıklarını, bu sorunu da kısa zamanda çözeceklerini ifade etmiştir. Yaşlı odalarında buton bulunmaması sorununun ödenek bulunmaması nedeni ile yakın zamanda çözülemeyeceği ifade edilmiştir. Kaydırmaz ve tutamaçların yapılmasına ise 2-3 ay içerisinde başlanacağı ifade edilmiştir.

C.2.4. Beslenme ve Yemekhane

61. Merkezde görevli bir diyetisyen bulunmamaktadır.

62. Yemekhane, binanın -1. katında olup kot farkı nedeni ile bahçeye direkt geçiş yapılabilir bir pozisyondadır.
63. Merkezde günde üç ana, iki ara öğün yemek verilmektedir. Ara öğünlerin özellikle şeker hastaları için verildiği ifade edilmiştir.
64. Yemek listesi, merkez aşçısının inisiyatifi doğrultusunda ve yaşlıların sağlık durumu gözetilerek hazırlanmaktadır.
65. Personel ve yaşlılar aynı yemekleri yemekte olup yaşlılar tarafından yemeklerin doyurucu ve lezzetli olduğu ifade edilmiştir.
66. Mutfakta 7 görevli personel olduğu ifade edilmiştir.

C.2.5. Faaliyetler ve Günlük Yaşam

67. Bütçesi Samsun Huzurevi Yaptırma Yaşatma ve Yaşlıları Koruma Derneği tarafından sağlandığı belirtilen merkez dışı etkinliklerinin ayda bir gerçekleştirildiği, araç ayarlanarak katılımcı listesinin personel tarafından hazırlandığı ifade edilmiştir. Merkezde düzenlenen etkinliklere kendi isteği ile veya sağlık sorunları nedeni ile katılmadığını belirten sakinler olmuştur.
68. Kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinleri, merkezde düzenlenen aktivitelerin ve merkez dışı etkinliklerin yeterli olduğunu, kış döneminde etkinliklerin sayısının arttırıldığını, katılmak isteyen sakinlerin bu etkinliklere katılabildiğini açıklamışlardır.
69. Merkez idaresi tarafından, merkez dışı etkinliklerin genellikle dışarda yemek yemek olarak ayarlandığı, zaman zaman da tiyatro ve sinema etkinliklerinin de yapıldığı ifade edilmiştir.
70. Merkez idaresi, etkinliklere genellikle kadın yaşlıların katıldığını, erkek yaşlıların özellikle merkezde düzenlenen etkinliklere katılmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Erkek yaşlıların da katılabileceği, ilgi alanlarına giren etkinliklerin planlandığı, ilk aşamada bocce spor eğitimlerinin verileceği ifade edilmiştir. Ayrıca erkek yaşlıların az katılımlı da olsa ahşap boyama etkinliklerine katıldıklarını da ifade etmişlerdir.
71. Merkez idaresi, Samsun Toptepe Huzurevi ile birlikte Samsun Huzurevi Yaptırma Yaşatma ve Yaşlıları Koruma Derneği tarafından düzenlenen etkinliklere katılım gösterdiklerini ifade etmiştir.

72. Merkezde, yaşlıların psiko-sosyal durumlarının iyileştirilmesi ve günlük yaşamlarını daha aktif ve kaliteli gerçekleştirmeleri ve üretime yönelik çalışmalar içerisinde olmaları amacıyla, merkez içinde ve dışında etkinlikler yapılmaktadır.
73. Merkez içerisinde kurs olmadığı, ancak el işi faaliyetleri için bir el sanatları hocasının geldiği ifade edilmiştir. Ayrıca, halk eğitim müdürlüğünce görevlendirilen bir spor hocasının da olduğu ifade edilmiştir.
74. Merkez idaresi, kış döneminde her hafta gönüllü bir eğitmen ile yaratıcı drama çalışmalarının yapıldığını ifade etmiştir.
75. Merkez idaresi, “Huzur İstasyonu” etkinliği adı ile haftada bir gün saz ve fotoğraf sanatçıları ile birlikte halk müziği etkinliği yapıldığını ifade etmişlerdir.
76. Huzurevi binası içerisinde spor salonu olduğu, yaz dönemi hariç görevlendirilen bir spor eğitmeni olduğu, ancak huzurevi sakinlerinin genellikle ilgi göstermedikleri ifade edilmiştir.
77. Merkezin bahçesinde yaşlıların kullanımına özel hobi bahçesi oluşturulmuştur. Ayrıca bahçe içinde kümes alanı oluşturulmuş olup bahçe içinde tavuk ve bir de köpek beslenmektedir. Bu alanlarla ilgilenmek isteyen sakinler yönlendirilmektedir. Yetkililer huzurevi sakinlerinden sadece 1 kişinin ilgilendiğini ifade etmişlerdir.
78. Kendi aralarında oluşturdukları arkadaş grupları ile çevre gezileri yapan huzurevi sakinleri olduğu ifade edilmiştir.
79. Merkez dışından gelen hediyeler, personel tarafından kontrollü şekilde dağıtılmaktadır.
80. Oda arkadaşı ile uyum sağlayamayan yaşlının sorunlarının giderilmeye çalışıldığı, çözümlenemeyen durumlarda oda değişikliğinin merkez idaresince yapıldığı ifade edilmiştir.
81. Merkez yaşlılarının psiko-sosyal servise bireysel görüşme talebi ile başvuruda bulunmadıkları, görüşme taleplerinin genellikle yaşanan bir sorun sonrasında veya talep olmaksızın çat kapı gelip görüşebildikleri, bu görüşmelerde yapılan paylaşımların genellikle mevcut durumlar ve güncel sorunlar olduğu; geçmiş yaşam olayları ile ilgili paylaşımda bulunmaktan kaçındıkları ifade edilmiştir.
82. Kendileri ile ilgili iş ve işlemlerde de merkez yetkililerinin gereken özeni gösterdiği kendileri ile görüşme yapılan huzurevi sakinlerince dile getirilmiştir. Bir sakin ise merkez personeli sayesinde işlemleri tamamlanarak umreye gittiğini belirtmiştir.

C.2.6. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

83. Merkeze yönelik ziyaretler Huzurevleri ve Yaşlı Bakım Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliğine uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Merkeze yönelik ziyaretler, ziyarette bulunacaklar tarafından ziyaret talep formu doldurulması, kuruluşun uygun görmesi ve İl müdürlüğünün onayı ile gerçekleştirilmektedir.
84. Merkeze, huzurevi sakinlerinin yakınları dışında da ziyaretçi kabul edilmektedir. Randevu sistemi şeklinde işleyen ziyaretçi kabulünde durumlarda öncelikle ziyaretçi formu doldurulmakta, ardından talep uygun bulunursa Merkez tarafından onay verilmektedir. Ziyaretçilerin etkinlik yapmayı talep etmesi halinde salon düzenlemesi yapılmaktadır.
85. Merkezde her odada telefon bulunduğu gözlemlenmiştir. Merkez idaresi yaşlıların kullanımına açık internet olanağı da sunmaktadır.
86. Merkez sakinlerinin aileleri ile sağlık ve diğer konularda görüşme yapıldığı ve huzurevi sakininin de aile etkileşiminin sağlandığı ifade edilmiştir.
87. Merkez sosyal servis personelinin, sakinleri odalarında ziyaret ederek ihtiyaçlarının tespit edildiği ve kendileri ile bu şekilde de iletişim kurulduğu ifade edilmiştir.
88. Huzurevi sakinlerini ziyarete gelen yakınları ortak kullanım alanlarında oturma salonlarında ziyaretçilerini ağırladıkları; ziyaretçilerin yatılı kalmadığı ifade edilmiştir.

D. TAVSİYELER

D.1. MERKEZ İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

89. Yaşlılık dönemlerinde kişilerin fiziksel, sosyal, psikolojik ve duygusal olarak iyi olma halini destekleyecek: düzenlenen sosyal faaliyet sayısının artırılmasının, özellikle sakinlerin ilgilerini çekecek konularda kurs düzenlenmesinin, kurum dışı aktivitelerin her mevsim yoğunlaştırılmasının ve yaşlıların kurulan hobi bahçeleri kullanmalarının sağlanmasının huzurevi sakinlerinin genel sağlığı üzerinde pozitif etkileri olacağı düşünülmektedir.
90. Merkez yemekhanesinde, kurum aşçısının inisiyatifinde hazırlanan yemeklerin yaşlıların sağlık ihtiyaçları gözetilerek hazırlanması amacı ile kurumda yapılacak yemeklerin diyetisyen tarafından liste edilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

91. Merkezde engelli bireylere yönelik düzenlemelerin yeterli olmadığı gözlenmiş olup; koridor tutamaklarının ve oda içinde bulunan tuvalet – banyolarda tutamakların yapılması, giriş katından merdiven ile inilen oturma salonuna yürüme güçlüğü çeken veya tekerlekli sandalye kullanan bireyler için uygun boyutlarda rampa yapılması ve her yaşlının odasında acil ihtiyaç durumlarında yaşlıların kullanımını için uyarı butonunun kurularak erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilip belgelendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun en önemli görevi İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmaktır.

Bu kapsamda özgürlüklerinden adli veya idari bir kararla mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları; ceza ve tutukevleri, nezarethaneler, karakollar, kamplar, geri gönderme merkezleri, iltica başvurusunda bulunmuş kişilerin veya diğer yabancı gruplarının bulunduğu nezaret merkezleri, bakım merkezleri, psikiyatri kurumları gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti yürütür.

Görüşülen rapordan huzurevi sakinlerinin kendi istekleri ile buldukları, telefon ve internet gibi hizmetlerden 24 saat faydalandıkları, istedikleri zamanda da buldukları yerden ayrılabilirdikleri anlaşılabilmektedir.

Bu sebeplerle görev alanı dışında kaldığımı düşündüğüm huzurevi ziyaret raporuna ve içeriğine katılmıyorum.

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi